

שכר והסכמי עבודה

רח' קפלן 1, ת.ד. 3100, ירושלים. טל : 02-5317189, פקס : 02-5695372

ירושלים, כ"ז בניסן התשע"ה
16 באפריל 2015
חוזר הע - כללי הוראות
2015-1-20

אל : מר מרדכי אלישע, סגן בכיר לחשבת הכללית, משרד האוצר

הנדון : חוק שכר מינימום (העלאת סכומי שכר מינימום - הוראת שעה), התשע"ה - 2015 : תיקון
תיקון לחוק שכר מינימום מיום 21.1.2015

בחוזרנו הע 2015-1-17 מיום 1.4.2015 נפלו מס' טעויות סופר. להלן החוזר המתוקן, המחליף את חוזרנו מיום 1.4.2015 :

ביום 21 לינואר 2015 נתקבלה בכנסת בקריאה שלישית הצעת חוק שכר מינימום (העלאת סכומי שכר מינימום – הוראת שעה), התשע"ה-2015 (להלן: "הוראת השעה"), המצורפת לחוזר זה, אשר מועד תחילתה הוא מיום 1 לאפריל 2015. הוראת השעה הכניסה תיקונים לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 (להלן: "חוק שכר מינימום"), אשר יעמדו בתוקפם עד ל"יום הקובע" כהגדרתו בהוראת השעה.

להלן הוראות והבהרות לעניין יישום חוק שכר מינימום בתקופה שבה חלה הוראת השעה.

למען הסר ספק מובהר כי חוזר זה אינו מוסיף על הוראות חוק שכר מינימום או גורע מהן.

1. הגדרות (בהתאם לאמור בסעיף 3(ב)4 ו-5) לחוק שכר מינימום (כאמור בסעיף 1(2) להוראת השעה))

"תוספת מוחרגת"

רכיב שכר שאמור היה לבוא בחשבון שכר מינימום (כגון: שכר יסוד או שכר משולב; תוספת יוקר אם איננה כלולה בשכר המשולב; תוספת קבועה המשתלמת לעובד עקב עבודתו), אשר מכח חוזה עבודה, הסכם קיבוצי או הסדר, קיבוצי או אישי - אינו בא בחשבון שכר המינימום.

לדוגמא: תוספת 2009 עבור הדירוגים להם משולמת תוספת זו (לדוגמא - לדירוג המינהלי כאמור בחוזרנו 2010-1-11 מיום 25.1.2010); תוספת 2011 (כאמור בחוזרנו 2011-1-10 מיום 18.1.2011); התוספת השקלית לעובדים בדירוג העובדים הסוציאליים (כאמור בחוזרנו 2011-1-4 מיום 26.7.2011).

מובהר כי לצורך חישוב ההשלמה לשכר מינימום לפי הוראת השעה, תובא בחשבון גם תוספת אשר נקבע לגביה בחוזה עבודה, הסכם קיבוצי או הסדר, קיבוצי או אישי כי היא לא תובא בחשבון לצורך חישוב השלמה לשכר המינימום - החל מ- 1 באפריל 2015, כמפורט בחוזר זה להלן.

שכר והסכמי עבודה

רח' קפלן 1, ת.ד. 3100, ירושלים. טל : 02-5317189, פקס : 02-7658360

"הסכום הבסיסי"

סכום שכר המינימום אשר העובד היה זכאי לו לפי חוק שכר מינימום, אלמלא הוראת השעה.

הסכום הבסיסי, לחודש, המעודכן ליום אחד באפריל 2015 הוא 4,333.43 ש"ח.¹
 הסכום הבסיסי לשעה הוא 23.30 ש"ח.
 הסכום הבסיסי היומי לגבי עובד המועסק שבוע עבודה בן ששה ימים (החלק ה-25 של הסכום הבסיסי) הוא 173.34 ש"ח.
 הסכום הבסיסי היומי לגבי עובד המועסק שבוע עבודה בן חמישה ימים (החלק ה-21% של הסכום הבסיסי) הוא 200 ש"ח.

"שכר מינימום"

שכר המינימום, לחודש, המעודכן ליום 1 באפריל 2015 הוא 4,650 ש"ח.²
 שכר המינימום לשעה הוא 25 ש"ח.
 שכר המינימום היומי לגבי עובד המועסק שבוע עבודה בן ששה ימים (החלק ה-25 של שכר המינימום) הוא 186 ש"ח.
 שכר המינימום היומי לגבי עובד המועסק שבוע עבודה בן חמישה ימים (החלק ה-21% של שכר המינימום) הוא 214.62 ש"ח.

"הפרשי הוראת השעה"

הפרש החיובי, אם קיים, בין "הסכום הבסיסי" לבין הסכום המתקבל מרכיבי השכר המובאים בחשבון בחישוב שכר מינימום, למעט תוספת מוחרגת.

הפרשי הוראת השעה "מבטאים" את התשלום שהעובד היה זכאי לו לפי חוק שכר מינימום בשילוב הסדר העבודה החל לגביו, אלמלא הוראת השעה. מובהר כי לצורך חישוב הפרשי הוראת השעה לא תובא בחשבון תוספת מוחרגת - כפי שלא הובאה בחשבון לצורך חישוב "תוספת חוק מינימום" לפי חוק שכר מינימום אלמלא הוראת השעה, והכל כפי שיפורט בהמשך.

¹ פורסם ב"פ תשע"ה מס' 7011 מיום 26.3.2015 עמ' 4382.
² ש.ם.

שכר והסכמי עבודה

רח' קפלן 1, ת.ד. 3100, ירושלים. טל : 02-5317189, פקס : 02-7658360

2. חישוב השלמת שכר לעניין שכר מינימום בהתאם להוראת השעה

על מנת לבצע חישוב של השלמת השכר לפי חוק שכר המינימום, בהתאם להוראת השעה, יש לבצע את שני השלבים הבאים:

א. השלב הראשון - חישוב "הפרשי הוראת השעה":

(1) יש לבצע חישוב של "השלמת השכר" עד ל"סכום הבסיסי" כאמור בסעיף 1 לעיל (שהוא כאמור סכום שכר המינימום כפי שהיה לפי חוק שכר מינימום אלמלא הוראת השעה).

תשומת הלב כי הסכום הבסיסי מתעדכן בכל שנה, ועדכון הסכום הבסיסי, ככל שיעשה בשנים הבאות, יפורסם בחוזר של הממונה על השכר.

(2) בחישוב כאמור יבואו בחשבון רכיבי השכר שחושבו להשלמת השכר כמפורט בהוראות חוק שכר מינימום ערב הוראת השעה, כדלקמן:

- שכר יסוד או שכר משולב.

- תוספת יוקר אם אינה כלולה בשכר המשולב.

- תוספת קבועה המשתלמת לעובד עקב עבודתו.

(3) ואולם, על-פי סעיף 3(ב) סיפא לחוק שכר מינימום, לא יבואו בחשבון: תוספת משפחה, תוספת ותק, תוספת בשל עבודה במשמרות, פרמיה מדודה, מוסכמת קבועה או קבוצתית, משכורת י"ג, מענקים על בסיס שנתי (כמו ביגוד, הבראה ומענק יובל) והחזר הוצאות לרבות הוצאות כלכלה, אש"ל ונסיעות שמשלם המעסיק (להלן: "החרגות חוק").

למען הסר ספק מובהר כי עבודה נוספת, לרבות שעות נוספות, כוננויות, תורנויות, קריאות פתע - אינן תוספות קבועות ולכן לא באות בחישוב שכר המינימום לפי חוק שכר מינימום.

(4) מובהר כי בחישוב זה לא תובא בחשבון תוספת מוחרגת. כלומר החישוב יעשה באותו האופן שנעשה לגבי רכיב השלמת שכר מינימום ערב הוראת השעה.

(5) לעובדים המועסקים בחלקיות משרה תחושב ההשלמה לסכום הבסיסי - באותו האופן שחושבה ערב הוראת השעה, יחסית לחלקיות המשרה, עד 100% משרה.

(6) עבור עובדים שעתיים, אשר שכרם מחושב לפי ערך שעה (סטודנטים וכו') - יערך חישוב זהה לאמור לעיל, בהתייחס לערך השעה אשר נקבע לגבי הסכום הבסיסי לשעה, באותו האופן שחושב רכיב השלמת שכר מינימום לעובדים שעתיים ערב הוראת השעה.

(7) סכום "הפרשי הוראת השעה" צריך להיות זהה לשווי ההשלמה לשכר מינימום אשר העובד היה זכאי לה לפי חוק שכר מינימום, אלמלא הוראת השעה וחוזר זה ("הסכום הבסיסי"), ככל שהיה זכאי לה.

שכר והסכמי עבודה

רח' קפלן 1, ת.ד. 3100, ירושלים. טל : 02-5317189, פקס : 02-7658360

מובהר כי "הפרשי הוראת השעה", ככל שקיימים אשר חושבו כאמור בסעיף זה יופיעו בתלוש השכר תחת הכותרת "תוספת חוק מינימום" כפי שיפורט בסעיף 4 להלן.

ב. השלב השני - חישוב השלמה לשכר מינימום:

(1) יש לחשב אם העובד זכאי ל"השלמת שכר" עד לגובה שכר המינימום כפי שנקבע בהוראת השעה כדלקמן:
נכון ל- 1 באפריל 2015 - סך של 4,650 ש"ח, לחודש, למשרה מלאה.

(2) לצורך חישוב בדיקת הזכאות להשלמת השכר כאמור, יש להביא בחשבון הן את רכיבי השכר המפורטים בהוראות החוק ערב הוראת השעה (ראה סעיף קטן א2(2) לעיל), הן את התוספות המוחרגות - המוגדרות בסעיף 1 להלן, והן את "הפרשי הוראת השעה" כפי שחושבו על פי סעיף א2 לעיל.

מובהר כי אין להביא בחשבון חישוב זה "החרגות חוק" כאמור בסעיף א2(3) לעיל. כך למשל, "תוספת ותק" מוחרגת מחישוב שכר המינימום מכוח החוק והיא אינה נחשבת כתוספת מוחרגת לפי הוראת השעה. משכך, בשונה מתוספת מוחרגת - אין להביא אותה בחישוב ההשלמה לשכר המינימום.

(3) לעובדים המועסקים בחלקיות משרה תחשב ההשלמה לשכר המינימום, יחסית לחלקיות המשרה, עד 100% משרה.

(4) עבור עובדים שעתיים, אשר שכרם מחושב לפי ערך שעה (סטודנטים וכו') - יערך חישוב זהה לאמור לעיל, בהתייחס לערך השעה אשר נקבע עבור שכר המינימום לשעה, כאשר יש להביא בחשבון את התוספות המוחרגות ואת הפרשי הוראת השעה שחושבו בסעיף א2' (ברמת ערך השעה).

(5) השלמת שכר עד לגובה שכר המינימום, ככל שקיימת כתוצאה מחישוב זה, תוגדר כ"השלמה לשכר המינימום".

מובהר כי יש לחשב ולשלם לעובד הזכאי לכך - הן את רכיב ה"השלמה לשכר מינימום" והן את רכיב "הפרשי הוראת השעה" ("תוספת חוק מינימום"). הרכיבים יופיעו בשורות נפרדות בתלוש כפי שיפורט בהמשך.

שכר והסכמי עבודה

רח' קפלן 1, ת.ד. 3100, ירושלים. טל : 02-5317189, פקס : 02-7658360

ג. להלן דוגמאות לחישוב "הפרשי הוראת שעה" ו"השלמה לשכר מינימום":

דוגמא 1 - עובד במשרה מלאה שסך רכיבי שכרו הנכללים לצורך שכר המינימום נמוך מ- 4,650 ₪:

שכר היסוד בוותק 0	ש"ח 2,700
תוספת ותק	ש"ח 200
תוספות שכר קבועות הנכללות לצורך חישוב שכר המינימום	ש"ח 1,000
תוספות שכר קבועות שאינן נכללות לצורך חישוב שכר המינימום ("תוספות מוחרגות")	ש"ח 300

"הסכום הבסיסי" (שכר המינימום אלמלא הוראת השעה)	ש"ח 4,333.43
שכר המינימום לפי הוראת השעה (נכון ליום 1.4.2015)	ש"ח 4,650
(כ- 317 ש"ח נוספים)	

שלב ראשון - חישוב הפרשי הוראת שעה:

סה"כ רכיבי שכר הבאים בחשבון לצורך הפרשי הוראת השעה	ש"ח 3,700 = (2,700+1,000)
"הפרשי הוראת השעה" - ההפרש בין "הסכום הבסיסי" לבין הסכום המתקבל מרכיבי השכר המובאים בחשבון בחישוב שכר מינימום - למעט תוספת מוחרגת (והחרגות חוק)	ש"ח 633.43 = (4,333.43-3,700)

שלב שני - חישוב ההשלמה לשכר מינימום:

סה"כ רכיבי שכר הבאים בחשבון לחישוב שכר המינימום (כולל תוספת מוחרגת והפרשי הוראת השעה שחושבו בשלב הראשון)	ש"ח 4,633.43 = (2,700+1,000+300+633.43)
השלמה לשכר המינימום	ש"ח 16.57 = (4,650-4,633.43)

סה"כ יש להוסיף למשכורת העובד:
הפרשי הוראת שעה - 633.43 ש"ח.
השלמה לשכר מינימום - 16.57 ש"ח.

שכר והסכמי עבודה

רח' קפלן 1, ת.ד. 3100, ירושלים. טל : 02-5317189, פקס : 02-7658360

דוגמא 2 - עובד במשרה מלאה שסך רכיבי שכרו הנכללים לצורך שכר המינימום גבוה מ- 4,650 ₪:

שכר היסוד בוותק 0	2,900 ש"ח
תוספת ותק	400 ש"ח
תוספות שכר קבועות הנכללות לצורך חישוב שכר המינימום	1,000 ש"ח
תוספות שכר קבועות שאינן נכללות לצורך חישוב שכר המינימום ("תוספות מוחרגות")	500 ש"ח

"הסכום הבסיסי" (שכר המינימום אלמלא הוראת השעה)	4,333.43 ש"ח
שכר המינימום לפי הוראת השעה (נכון ליום 1.4.2015)	4,650 ש"ח
(כ- 317 ₪ נוספים)	

שלב ראשון - חישוב הפרשי הוראת שעה:

סה"כ רכיבי שכר הבאים בחשבון לצורך הפרשי הוראת השעה	3,900 ש"ח = (2,900+1,000)
"הפרשי הוראת השעה" - ההפרש בין "הסכום הבסיסי" לבין הסכום המתקבל מרכיבי השכר המובאים בחשבון בחישוב שכר מינימום - למעט תוספת מוחרגת	433.43 ש"ח = (4,333.43-3,900)

שלב שני - חישוב ההשלמה לשכר מינימום:

סה"כ רכיבי שכר הבאים בחשבון לחישוב שכר המינימום (כולל תוספת מוחרגת והפרשי הוראת השעה שחושבו בשלב הראשון)	4,833.43 ש"ח = (2,900+1,000+500+433.43)
השלמה לשכר המינימום	<u>עובד זה לא יהיה זכאי להשלמה לשכר המינימום משום שרכיבי השכר המובאים בחשבון עולים על גובה שכר המינימום - לפי הוראת השעה.</u>

סה"כ יש להוסיף למשכורת העובד:

"הפרשי הוראת שעה" - 433.43 ש"ח.

לעובד שבדוגמה כאמור ישולמו "הפרשי הוראת שעה" בלבד ("תוספת חוק מינימום").

שכר והסכמי עבודה

רח' קפלן 1, ת.ד. 3100, ירושלים. טל : 02-5317189, פקס : 02-7658360

3. דין רכיב "הפרשי הוראת השעה" ורכיב "השלמה לשכר המינימום" כדין השלמת השכר אשר היתה משתלמת לעובד כתוצאה מחישוב שכר המינימום ערב הוראת השעה. כלומר, רכיבים אלה יובאו בחשבון לצורך חישוב פיצויי פיטורים, חישוב ערך שעה לצורך עבודה נוספת, לרבות גמול בעד שעות נוספות, כוננויות, תורנויות, משמרות, קריאות פתע, שכר עידוד, לצורך הפרשות לקופת גמל לקצבה, ולצורך חישוב הבסיס להפרשות לקרן השתלמות.

למען הסר ספק, מובהר כי אין לכלול הפרשי הוראת שעה והשלמה לשכר המינימום כבסיס לחישוב תשלום גמול עבודה אחר או תוספת שכר.

4. אופן הרישום בתלוש המשכורת:

א. תוצאת החישוב כאמור בסעיף 2א (בהנחה שהיא חיובית) יקרא בתלוש - "תוספת חוק מינימום".

רכיב זה מהווה את השלמת השכר לה היה זכאי העובד לפי חוק שכר מינימום - אלמלא הוראת השעה.

ב. תוצאת החישוב כאמור בסעיף 2ב (בהנחה שהיא חיובית) יקרא בתלוש - "השלמה לשכר המינימום".

למען הסר ספק מובהר כי עובד יכול להיות זכאי להפרשי הוראת שעה גם אם הוא לא זכאי להשלמת שכר לשכר מינימום כאמור בדוגמה 2 בסעיף 2(ג) לעיל. במקרה כזה הרישום בתלוש המשכורת יעשה רק לגבי הפרשי הוראת השעה ("תוספת חוק מינימום").

5. מועד ביצוע האמור בחוק, כמפורט בחוזר זה, הוא החל ממשכורת חודש אפריל 2015 המשתלמת בחודש מאי 2015.

רצ"ב:

בנספח א' - נוסח הוראת השעה.

בנספח ב' - הצעת חוק שכר מינימום (העלאת סכומי שכר מינימום - הוראת שעה), התשע"ה-2015 הכוללת דברי הסבר להוראת השעה.

בברכה,

קובי אמסלם
הממונה על השכר והסכמי עבודה

העתק :

מר משה דייץ - נציב שירות המדינה
המעסיקים במגזר הציבורי
(2015-47)